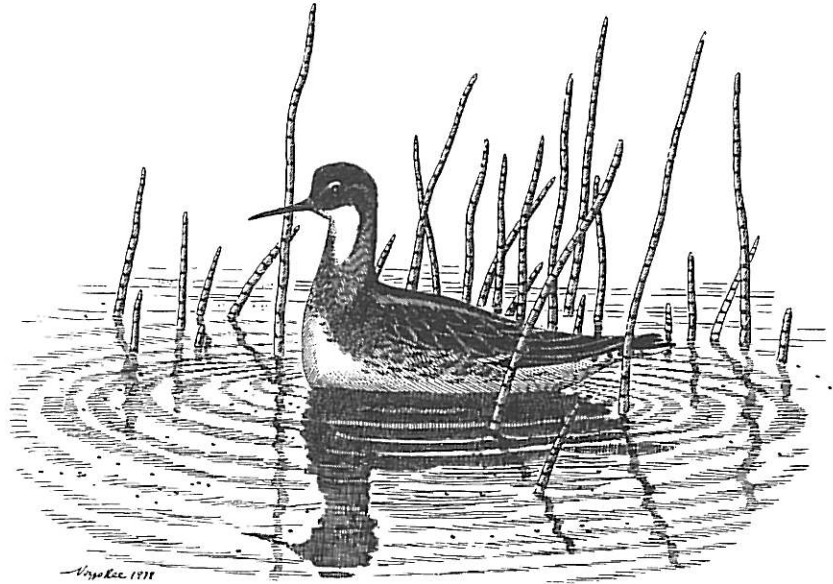

Svømmesnipe *Phalaropus lobatus*

Global utbredelse

Svømmesnipe har en cirkumpolar arktisk og subarktisk hekkeutbredelse. I Europa hekker arten i Island, på Svalbard og i de nordlige deler av Skandinavia. Innenfor dette området hekker klart størst bestand i Island (Piersma 1986). Videre hekker arten østover i Sibir til Chukotski-halvøya og i Nord-Amerika i nordlige deler av Canada og i Alaska.

Norsk utbredelse og habitatvalg

Hos oss hekker svømmesnipe i fjellstrøkene fra Sør-Norge til Finnmark. I Nord-Norge finner vi også arten hekkende langs kysten. Kystbestandene er størst i de østlige delene av Finnmark. I Sør-Norge er bestandene tettest i de sentrale fjellstrøkene i områdene mellom 600 og 1300 moh. Her er arten funnet hekkende helt sør til Sirdal i Setesdalsheiene. Det finnes også en liten hekkebestand av svømmesnipe på Svalbard (Kålås & Byrkjedal 1981).

Viktigste hekkehabitat for svømmesnipe er småvann og myrdammer i fjellområdene. Her synes arten ofte å være klumpvis fordelt med store tettheter enkelte steder, mens den helt kan mangle andre steder. Næringsøket foregår oftest ved at fuglen virvler rundt sin egen akse når den ligger på vannet og på den måten tiltrekker seg smådyr i vannet som den raskt plukker med seg.

Bestandsstørrelse og bestandsutvikling

Den norske hekkebestanden er beregnet til størrelsesorden 10.000 rugende hanner, noe som utgjør mindre enn 10% av den totale europeiske bestanden (Piersma 1986, Byrkjedal & Kålås 1991). Svømmesnipe har størst bestander i Nord-Norge, og anslagsvis hekker 3/4 av den norske bestanden fra Nordland og nordover.

Det foreligger ikke tilstrekkelig informasjon til å vurdere bestandsendringer i Norge for denne arten. Imidlertid mener man i Finland å ha informasjon som antyder en liten reduksjon i bestanden av svømmesnipe der (Koskimies 1992). I Finland har det imidlertid foregått en langt mer omfattende oppdyrking av våtmarker innenfor svømmesnipes hekkeområder enn i Norge.

Hekkeområdet i Norge er noe utvidet sørover i forhold til Haftorn (1971) sitt utbredelseskart. Dette skyldes imidlertid mest trolig økt ornitologisk feltaktivitet i fjellområdene våre.

Hekkebiologi

Som hos boltiten har svømmesnipe et polyandrisk parbindingssystem, og som for de fleste andre polyandriske arter har hunnene den mest fargerike fjærdrakta. Svømmesnipe-hunnene har imidlertid ikke noe fluktspill, men kurtiserer hannene på bakken. Etter at hannen har valgt en make, holder paret sammen bare noen få dager fram til eggleggingen er avsluttet. Deretter tar hannen ansvaret for ruging og ungepass, mens hunnen fortsetter å kurtisere nye hanner som neste eggkull kan legges for.

Svømmesnipe er ofte lett å oppdage når den søker næring på åpent vann. Rugende hanner er imidlertid vanskelige å oppdage. Eggleggingen foregår vanligvis fra begynnelsen av juni og fram til midten av juli. Eggene ruges i om lag 20 døgn og ungene blir flygedyktige etter tilsvarende tid.

Trekkforhold

Det er sjelden å se svømmesniper under høsttrekket. De forlater hekkeplassene i juli-september, og har en østlig trekkroute over Svartehavet til Det arabiske hav, som er viktigste overvintringsområde for norske svømmesniper.

John Atle Kålås

Svømmesnipe *Phalaropus lobatus*

200 ● Konstatert hekking

215 ● Sannsynlig hekking

59 ● Mulig hekking

Detaljeringsgrad: 10 x 10 km

